

POSTANOWIENIE

27 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 27 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. I.
przeciwko Ministerstwu Spraw Zagranicznych w Warszawie
o ochronę dóbr osobistych,
na skutek skargi kasacyjnej J. I.
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 9 maja 2022 r., I ACz 313/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 1 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi odrzucił pozew J. I. przeciwko Ministerstwu Spraw Zagranicznych o ochronę dóbr osobistych. Sąd Okręgowy podał, że podmiot wskazany jako pozwany nie ma zdolności sądowej i procesowej, co obliguje Sąd do odrzucenia pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z 9 maja 2022 r. oddalił zażalenie J. I. na postanowienie Sądu Okręgowego z 1 lutego 2022 r. Wskazał, że powód w piśmie uzupełniającym braki formalne pozwu oznaczył stronę pozwaną jako Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Trafna była więc ocena Sądu Okręgowego, iż

strona pozwana nie posiada przymiotu zdolności sądowej, a zatem nie może występować w postępowaniu cywilnym.

2. Od postanowienia Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, wskazując na naruszenie art. 130 § 1 w zw. z art. 5 k.p.c.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na to, iż Sąd drugiej instancji podzielił pogląd i zapatrywania prawne Sądu Okręgowego i niezasadnie, wbrew art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 5 k.p.c., przyjął, że odrzucenie pozwu było słuszne, mimo że powód działający bez adwokata lub radcy prawnego nie został wezwany do korekty oznaczenia strony powodowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał

zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarżący nie spełnił powyższych wymagań.

Wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na kwalifikowane naruszenie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 5 k.p.c. Uszło uwagi skarżącego, że Sąd drugiej instancji nie stosował tych przepisów, a – w ramach kontroli instancyjnej postanowienia Sądu Okręgowego z 1 lutego 2022 r. – dokonał oceny poprawności wykładni Sądu pierwszej instancji. W skardze kasacyjnej brak natomiast wskazania na przepisy dotyczące postępowania apelacyjnego, które miały zostać naruszone w ramach procedowania przed Sądem Apelacyjnym. Nie jest zaś rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie argumentów świadczących o występowaniu w sprawie przesłanek, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c., w tym wskazywanie przepisów jakie miały zostać naruszone w stopniu oczywistym, co uzasadniałoby przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna.

Marginalnie wskazać trzeba, że powód konsekwentnie i precyzyjnie oznaczał pozwanego (Ministerstwo Spraw Zagranicznych) w pozwie i kolejnych pismach procesowych, w tym w zażaleniu, stąd też nie było powodu, by wzywać go do usunięcia braków lub wyjaśniania wątpliwości w tym zakresie.

6. Według Sądu Najwyższego nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

7. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 *a contrario* k.p.c.).

[SOP]

(r.g.)

